

Renata BAŽOK

Zavod za poljoprivrednu zoologiju,
Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
rbazok@agr.hr

30 GODINA STUDIJA ZAŠTITE BILJA I FITOMEDICINE NA AGRONOMSKOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Tradicija studija Zaštite bilja na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu duga je 31 godinu odnosno seže u ak. godinu 1982./83., kad je upisana prva generacija studenata po programu koji je trajao osam semestara. Bila su to vremena kada se na jedno mjesto na Fakultetu prijavljivalo 6-8 studenata, a od prvog trenutka budući studenti prepoznali su smjer Zaštita bilja kao vrlo atraktivan. Zahvaljujući velikom interesu, a i kvalitetnom studijskom programu, studenti „Zaštite bilja“ bili su tijekom studiranja prepoznati kao iznimno kvalitetni te su vrlo često osvajali brojna priznanja, kako za uspjeh u studiranju, tako i za istraživački rad. Završetkom studija stjecali su diplomu Diplomiranog inženjera poljoprivrede - Zaštite bilja. Već od prve generacije, prepoznata je i kvaliteta završenih studenata, od kojih je većina i danas aktivna u struci, znanosti ili zakonodavnoj vlasti. Reformom studijskih programa na Agronomskom fakultetu od školske godine 1996./1997. produženo je trajanje studija, uveden je deveti semestar samo za izradu diplomskog rada, a studij Zaštita bilja izdvajao se tijekom treće godine studiranja iz zajedničkog studijskog programa Bilinogojstvo. Ta reforma uvela je više općih predmeta u studijski program, što je u konačnici rezultiralo još boljim poznavanjem „opće problematike“, pokazalo se iznimno korisnim poglavito za one koji su svoj rad nastavili u savjetodavnoj službi.

Uvođenjem tzv. „Bolonjskog sustava“ u visoko školstvo u RH i Agronomski fakultet pristupio je kreiranju novih studijskih programa podijeljenih u dvije razine, temeljenih na načelu 3+2. Pokrenuti su preddiplomski studij u trajanju šest semestara (tri godine) i diplomski studij u trajanju četiri semestra (dvije godine).

Preddiplomski studij „Zaštita bilja“ tako je postao jedan od devet preddiplomskih studija koji se danas odvijaju na Agronomskom fakultetu u Zagrebu. Nakon završetka ovog preddiplomskog sveučilišnog studija student stječe 180 ECTS bodova i pravo upisa na diplomatske sveučilišne studijske programe Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Nakon završetka studija stječe se stručni naziv „Sveučilišni prvostupnik/prvostupnica (*baccalaureus/baccalaurea*) - zaštite bilja. Studij je zasnovan na temeljnim znanjima iz prirodnih znanosti te na znanjima iz proizvodnje poljoprivrednih kultura.

Na prvoj godini studija studenti stječu temeljna znanja iz prirodnih znanosti i osnova agrikulturne, mikrobiologije tla i agroekonomske te temeljna znanja iz proizvodnje povrtarskih, drvenastih i ratarskih kultura. Na drugoj godini kroz specijalističke module stječu se temeljna znanja iz područja fitofarmacije, sustava suzbijanja štetnih organizama, entomologije, fitopatologije, herbologije

i metoda primjene pesticida. Tijekom treće godine studenti mogu odabrati izborne module kojima proširuju znanja o proizvodnji pojedinih kultura, ali i one kojima dobivaju specijalistička znanja o zaštiti pojedine grupe kultura (ratarske kulture, voćke i vinova loza ili povrće i ukrasno bilje). U šestom semestru studenti izrađuju stručne projekte čime razvijaju sposobnost korištenja znanstvenih dostignuća u rješavanju konkretnog problema, te ih se potiče na timski rad. Izrada eksperimentalnoga završnog rada odvija se u šestom semestru. Obrana toga rada preduvjet je za završetak studija. Studenti su obvezni odraditi stručnu praksu dva mjeseca na pokusnom dobru Fakulteta, na gospodarstvima s kojima fakultet ima ugovor i/ili u inozemstvu.

Studenti studija Zaštita bilja tijekom studija stječu potrebna znanja iz područja konvencionalne i ekološki prihvatljive zaštite bilja. Studijski program omogućuje poznavanje i razumijevanje osnovnih načela poljoprivredne proizvodnje, temeljnih zakonitosti uzgoja pojedinih kultura te ključnih elemenata konvencionalne i ekološke zaštite bilja, a i zakonodavnoga konteksta različitih sustava zaštite bilja. Nakon završenog studija studenti su osposobljeni za samostalno pretraživanje literature, baza podataka i drugih izvora informacija. Stječu sposobnost osmišljavanja jednostavnijih eksperimenata u području zaštite bilja i mogu objediniti teorijska znanja i praktične vještine pri rješavanju problema iz područja zaštite bilja. Kompetentni su za vođenje poslova iz zaštite bilja na obiteljskim i drugim gospodarstvima, u poljoprivrednim ljekarnama, državnim i županijskim inspeksijskim službama, poljoprivrednim tvrtkama, u tvrtkama proizvođača pesticida i sl. Također su osposobljeni za nastavak znanstvenog usavršavanja na diplomskom studiju.

Diplomski studij „Fitomedicina“ (engl. Plant medicine) jedan je od 13 diplomskih studija na Agronomskom fakultetu u Zagrebu. Nakon završetka tog diplomskoga sveučilišnoga studija student stječe 120 ECTS bodova i pravo upisa na doktorske sveučilišne studijske programe Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i drugih visokoškolskih institucija u zemlji i inozemstvu. Nakon završetka studija stječe se stručni naziv „Magistar inženjer/inženjerka fitomedicine“. Studij je zasnovan na temeljnim znanjima iz prirodnih i biotehničkih znanosti pa studenti stječu potrebna znanja i vještine za rješavanje složenih zadataka iz područja zaštite različitih poljoprivrednih kultura od štetočinja po načelima konvencionalne, integrirane i ekološke zaštite bilja.

U obveznom dijelu studijskoga programa diplomskog studija studenti stječu, proširuju ranije stečena temeljna znanja iz entomologije, fitopatologije, herbologije, integrirane zaštite bilja i načela biološkoga suzbijanja štetnika te biometrike. Temeljna znanja nadograđuju se odabirom velikog broja specijalističkih izbornih modula u drugom i trećem semestru. To omogućava studentu da se razvija, stječe dodatna i produbljuje postojeća znanja u specifičnim područjima. U izradi stručnoga projekta razvija se sposobnost korištenja znanstvenih dostignuća u rješavanju konkretnoga problema te se studente potiče na timski rad. Diplomski rad studenta eksperimentalnog je obilježja. Izrađuje se tijekom stručne prakse koja traje mjesec dana, a odvija se između drugoga i trećega semestra, te tijekom četvrtog semestra.

Nakon završenog studija studenti stječu činjenična i teorijska znanja potrebna za: procjenu šteta koju pojedine skupine štetočinja nanose poljoprivrednim kulturama; predviđanje i prepoznavanje šteta prije njihova nastanka; determinaciju ekonomski najvažnijih bolesti, štetnika i korova u najvažnijim poljoprivrednim kulturama; interpretaciju zakonskih propisa koji se odnose na biljno zdravlje i sredstva za zaštitu bilja; procjenu važnosti zaštite bilja u odnosu na zaštitu okoliša, kontaminaciju tla, voda i živežnih namirnica. Studenti mogu utvrditi kritično razdoblje zakorovljenosti za većinu poljoprivrednih kultura, ekonomske pragove štetnosti za većinu štetočinja, procijeniti prednosti i nedostatke svake od raspoloživih mjera zaštite bilja, primijeniti konvencionalne i ekološki prihvatljive mjere zaštite bilja u sklopu integrirane i ekološke biljne proizvodnje. Sposobni su provoditi istraživanja učinaka sredstva za zaštitu bilja, integrirati nove mjere i metode zaštite bilja u tehnologiju uzgoja poljoprivrednih kultura, riješiti problem zaštite poljoprivredne kulture od štetočinja u novim situacijama, kreirati i prezentirati programe zaštite pojedinih kultura od korova, bolesti i štetnika te prenositi nove spoznaje i tehnologije poljoprivrednim proizvođačima. Osposobljeni su za vođenje raznovrsnih poslova zaštite bilja i srodnih područja unutar stručnih, gospodarskih i znanstvenih institucija te u raznim državnim tijelima. Zapošljavanje nije nužno ograničeno na područje poljoprivrede. Studenti se mogu baviti znanstvenim istraživanjima i osposobljeni su za nastavak znanstvenog usavršavanja na poslijediplomskom doktorskom studiju ili u drugim oblicima znanstvenog usavršavanja.

Diplomski studij Fitomedicina nastavak je preddiplomskog studija Zaštita bilja, ali je isto tako i samostalni studij za one studente koji su završili neki drugi studij iz područja poljoprivrednih znanosti. Osnovni uvjeti kojima ti studenti moraju udovoljiti jesu stečenih 180 ECTS-a u dosadašnjem školovanju i odslušani moduli iz područja zaštite bilja u radnom opterećenju od najmanje 12 ECTS-a. Program diplomskoga studija Fitomedicina (engl. Plant medicine) po sadržaju je usklađen s diplomskim studijima Biljne medicine koji se odvijaju na 10 sveučilišta 8 zemalja u regiji. To su University of Bari, u Italiji, Sveučilište J.J. Strossmayer, Poljoprivredni fakultet Osijek; Agricultural University of Tirana; University "Fan S. Noli" Korce Albania; Agricultural University of Plovdiv; Agricultural University of Athens; University of Belgrade; University of Novi Sad; University of Prishtina; South East European University, Tetovo i University of St Cyril and Methodius Skopje. U dopunskoj ispravi o studiranju navodi se ta informacija. Na svim navedenim sveučilištima, pa tako i na Agronomskom fakultetu u Zagrebu nastavni materijali iz svih stručnih modula pripremljeni su na engleskom jeziku, a studenti mogu ako žele u sklopu studentske razmjene na istim sveučilištima odslušati neki od modula. Isto će uskoro moći ostvariti i putem e-learning sustava.